

کتر شنیده هایی از آداب و رسوم روشن کردن چراغ!

۳ خرداد ۱۳۹۴ ساعت ۱۳:۰۱

در تهران عصر حکومت ناصرالدین شاه قاجار، یکی از نیازهای اساسی افراد روشنایی محسوب می گردید و از این رو از وسایل گوناگونی برای دست یابی به آن استفاده می نمودند و سرانجام با ورود برق به ایران به تدریج استفاده از سایر وسایل روشنایی منسوخ شد.

در سال ۱۸۷۱ میلادی ماشین گرام اختراع شد، این اختراع گامی اساسی در راه ایجاد صنعت برق تجاری بود، زیرا پس از آن تبدیل انرژی مکانیکی به انرژی برقی ممکن گردید و یازده سال پس از آن، در سال ۱۸۸۲ میلادی توماس ادیسون نخستین موسسه برق تجاری خود را برای تامین روشنایی در یکی از خیابان های نیویورک افتتاح کرد. در زمان ناصرالدین شاه قاجار، مولدی به قدرت تقریبی ۳ کیلووات به منظور تامین روشنایی بخشی از کاخ سلطنتی برای نخستین بار وارد ایران شد و به بهره برداری رسید. از مدارک تاریخی چنین برمی آید که کار خرید و وارد کردن این مولد به ایران، از یکی دو سال پیش از آن در جریان بوده است. موتور این مولد ظاهراً از نوع Otto و سوخت آن گاز حاصل از تبدیل زغال سنگ بود. اما جالب است اگر بدانید که روند همگانی شدن برق در ایران در دل خود ماجراهای پیچیده ای را داشته است، چنانکه ناصر نجمی می نویسد در تهران عصر ناصرالدین شاه در خانه ها و اماکن از انواع چراغ ها استفاده می کردند مهمتر از همه که پر نورتر از دیگران بود لنت های نمره سی بود که با رکابی از سقف می آویختند و حبابی از چینی یا بلور رنگ دار داشت. دیگر چراغ های لامپا با سرپیچ های دو شعله و سه شعله که آن ها نیز بر پایه های بلور و چینی و فلز سوار می شد. بعد از این ها جارهای پایه بلند با پایه هایی از سنگ مرمر در سرپیچ های گردسوز نمره بیست و پنج با حباب های لب کنگره الوان که وسط مجلس قرار می گرفت و بعد از آن شمعدان ها و یک پایه های شمع سوز مفرغی و بلوری که به وسیله شمع روشن می شدند و همچنین چلچراغ های پر نور که از سقف می آویختند.

فانوس های شیشه دار و نفت سوز و پارچه ای شمع سوز که اولی را فانوس بغدادی و دومی را فانوس شمعی می گفتند از جمله وسایل روشنایی بود که برای عبور از کوچه ها و کشیدن جلو اسب و الاغ روضه خوان ها و پیشاپیش اعیان و رجال و علما به کار می آمد.

در حمام ها از نوعی چراغی که پیه سوز بود استفاده می شد و نیز چراغ موشی که بدون سرپیچ و لوله بود و دود و بوی تعفن به فضا می فرستاد. بعدها نیز چراغ های تلمبه ای معروف زنبوری توری دار که تدریجاً وارد بازار و خانه ها گردید، مورد استفاده قرار

روشن کردن چراغ در تهران عصر ناصری آداب و رسومی داشت، وقتی آن ها را نفت گیری و تمیز می کردند با سلام و صلوات کبریت بر آن ها می زدند و هنگام بالا کشیدن فتیله آن ها باز صلوات فرستاده و به شاه چراغ که مقصود شاه چراغ شیراز است درود می فرستادند.

وقتی در دکان ها چراغ را روشن می کردند، همه مشتریان با صدای بلند صلوات می فرستادند و از جمله رسم و رسوم و آداب این بود که هر کس تا یکی دو ساعت از شب گذشته وارد دکانی می شد می باید بگوید چراغت روشن و صاحب دکان جواب می داد، چراغ عمرت روشن و صاحب دکان ها معمولاً او این مشتری را که سر شب جنس می خرید و پول می داد آن را پول سرچراغ می گفتند.

منبع: قدس آنلاین

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۳۰۴۳۷/چراغ-کردن-روشن-رسوم-آداب-های-شنیده-کمتر>